



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De Exaltatione S. Crucis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

qui locus est ad Scarpam fluuiū situs, aliquantispër in Hamatico cœnobio hæserunt. Ea enim duo cœnobîa, Martianense & Hamaticum, opportuna sibi vicinitate coniuncta, sub vno canone & amica societate debebant: atque in eorum altero S. Gertrudis, beati Adalaldi auia, cum sua pronepre & virgine Eusebia: in altero pari studio florebat Ionatus, sancti Amandi discipulus, & Rictrudis cum filiabus duabus. In vtroque autem grex erat plurimus, præclaris virtutum, ornamentis illustris.

Eiusmodi ergo cœtibz adiunctus est beatus confessor Amatus, omnesque pariter vna animi intentio ad sublimis iustitiæ culmina euehebat. Cùm autē in beato antistite Amato totius perfectionis gratia reluceret, visum est tādē bono dispensatori Mauronto, & eius sanctæ matri Rictrudi, Broilenfi monasterio eum præficere, & se & prædiū suū per illum Domino offerre. Coactus igitur ab illis & toto monasterio vir Dei, cùm eis benè precatus esset, eò profectus est, totisque viribus illic Domino sanctè & religiosè inferuiens, subditis de se præbuit humilitatis exempla, tam verborū doctrina & institutione, quàm vitæ simplicis eximia puritate. Habebat verò iuxta templum cellulam, orationis cāsa illi extructā, vbi caelestibus inhians, tanquàm in quadam æternæ quietis specula diuinorum contemplationi vacabat: & quia diū vitæ actiuos laboribus insudarat, proximis suis pro viribus ministrans: iam contemplationi sic inhærebat, vt vni viuens Deo, mūdo mortuus videretur. Tandē vt iam emeritus miles labore omni absolueretur, à Domino vocatus, in pace quieuit. Fecerat autem adhuc viuens ferream arenā sanè immanē, eaque corpus suū constrinxerat. Hæc derepētē ab eius exanimi corpore soluta, multis attulit remedia sanitatis: præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula seculorum.

Monasterium Martiane & Hamaticum.

S. Amatus suscipit curā Broilenfis cœnobij.

Ferrea catena ad corpus eius.

ANDREÆ EPISCOPI CRETENSIS HIEROSOLYMITANI, DE PRECIOSAE ET VIVIFICAE

Crucis venerabili exaltatione. Habetur in Simeone Metaphraste.

Potest verò hæc Oratio etiam legi in festo Inventionis

S. Crucis, ad quam etiam proprie pertinet.



RV CIS festum celebramus, & illustratur totus Ecclesie cœtus. Crucis festum celebramus, & gaudij fulgoribus resplendet facies orbis terræ. Crucis festum celebramus, per quam expulsæ sunt tenebræ, & lux est introducta. Crucis festum celebramus, & simul cum Crucifixo extollimur, inferius terra relicta cum peccato, vt superna possideamus. Crux extollitur, & simul extollit humanitatem. Crux extollitur, & terrefit demonum elatio. Crux extollitur, & satanæ aduersæ potentia decedens, cedit & contrahitur. Crux extollitur, & ciuitates festum diem agūt, & populi libant læritiam. Crucis enim meminisse, est apertum gaudij argumentum, & contractio tristitiæ. Vel Crucis autem cerni figuram, quantum est? Fit enim magnanimitatis conciliatrix, & à timore liberatio ei, qui eam adspicit. Talis est magna illa Crucis possessio, & qui eam possidet, possidet thesaurum.

14. Septembris. Cap. 1. S. Crucis festum antiquum in Ecclesia.

Crucis figura cōspecta quid præstet.

Cap. 2.

Auri fortasē putatis me dicere thesaurum, aut margaritarum, & Indiæ gemmarum longè preciosissimarum? Ego autem id, quod est omnium bonorum optimum ac pulcherrimum, reque & nomine longè magnificentissimum, meritò thesaurum appellauerim, in quo, & per quem, & in quem vniuersa nostræ salutis summa reposita, fuit correcta, & in statum pristinum restituta. Si non fuisset crux, Christus non fuisset actus in crucem. Si non fuisset crux, non fuisset vita ligno affixa. Et si non fuisset affixa, non ex latere salientes riuī in corruptionis manāssent sanguine & aqua, quæ mundum expurgant, non fuisset ruptum peccati chirographum, non assecuti fuissēus libertatem, non ligni vitæ fructum percepissēus, non apertus fuisset paradysus, non versatilis rhomphæa cessisset è via Eden, non latro habitasset paradysum. Et quid hæc dico? Si non esset crux, non fuisset Christus in terra. Si non fuisset Christus in terra, non fuisset virgo, & si non fuisset virgo, non fuisset Christi secunda generatio, non fuisset Deus in homine, non partus, non præsepe, non fasciæ, non octauo die circuncisio, non parentibus subiectio, non ætatis processus, non corporis incrementum non apparitio, non baptisimi participatio, non effectio mira-

Iohan. 19.

Ofec 13. miraculorū, non Iudas proditor, non Pilatus iudicās, non Iudæorū audacia clamans crucifigi innocentē. Si non esset Crux, mors non fuisset conculcata, nō fuissent spoliati inferi, non morte affectus fuisset serpens acerbus. Propterea Crux res est magna & preciosa. Magna quidem, quōd multa bona per ipsam recte gesta fuerint, & eo plura, quōd Christi miracula & perpeffiones aduersus omnem rationem obtinent victoriam. Preciosa autem, quōd Dei passio & trophæum est Crux. Passio quidem, propter voluntariam in ea mortem eius, qui est impatibilis. Trophæum autem, propterea quōd per ipsam sauciatus fuerit diabolus, cum illa verò fuerit quoque victa mors: contrita autem fuerint etiam claustra inferorum, & postremò fuerit Crux commune totius mundi salutare.

Cap. 3. Crux, spes Christianorum, seruatrix desperatorum, portus eorum, qui tempestate iactantur, medica infirmorum, expultrix vitiorum, datrix sanitatis: eorum, qui morte affecti fuere, vita: impietatis proscriptio, blasphemiae obstructio. Crux, arma contra inimicos, sceptrum regni, diadema pulchritudinis, figura non scripta, virga potentiae, fidei propugnaculum, baculus senectutis, dux cæcorum, lux eorum, qui sunt in tenebris, eruditrix insipientium, magistra infantium, peccati delictio, penitentiae indicatio, vitæ conciliatrix, mortis solutio, inieritū alienatio, ignis extinctio, apud Deum fiducia, clavis regni cælorum. Crux, custos in nocte, in die turris, in tenebris deductrix, reconciliatrix, refugium supplicibus, solatium amicis, patrona, tutatrix, adiutrix, in tentationibus opitulatrix, in periculis seruatrix, in necessitatibus auxiliatrix, in mari gubernatrix, in ærumnis refrigeratio. Crux noctū seruat dormientes, simul vigilat cum vigilantibus, vnà quiescit cum ijs, qui laborarunt. Crux, robor imbecillorum, requies laborantium, alimentum esurientium, vires ieiunantium, aliptes athletarum, tegumentū nudorum, comes hospitū, castigatrix diuitū, pauperum procuratrix, protectrix viduarum, tutrix orphanorum. Crux, honor magistratum, potentia Regum, belli ducum victoria, sacerdotum gloria, monachorum adiutrix, virginum cohabitatrix, signaculum castitatis, vinculum coniugij. Crux, custos ciuitatum, tutela domorum: quæ amicitiam coniungit, inimicos vlciscitur, resistit hostibus, gentes persequitur: quæ est stimulus Barbarorū, pacis distributrix, charitatis administratrix, mundi reconciliatio, finium descriptio, cæli altitudo, terræ profunditas, creata naturæ coagmentatio: terræ, quæ apparet, longitudo, latitudo orbis terræ, & vt paucis dicam, Crux, caput & summa Christi perpeffionum: miraculorum, quæ in nos facta fuere, coronis. Hæc & Christi gloria vocatur, & Christi appellatur altitudo. Hæc & desiderabilis calix intelligitur, & pro nobis susceptarum perpeffionum conclusio.

Crux, Christi gloria & altitudo. Quōd autem sit Crux Christi gloria, audi eum dicentem: Nunc clarificatus est filius hominis, & Deus clarificatus est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, & Deus clarificabit eum in semetipso, & continuò clarificabit ipsum. Et rursum: Clarifica nomen tuum. Venit ergò vox de cælis, dicens: Et clarificauit, & iterum clarificabo: illam innuens clarificationem, quæ tunc facta est propter Crucem, elementorum, inquam, mutationem, & commiserationem, ac consensionem. Oportebat enim simul cum creatore per consensum res quoque creatas affici. Quōd autem Christi quoque altitudo sit Crux, audi quid ipse dicat: Quandò ego exaltatus fuero, tunc omnes ad me traham. Quomodo etiam alibi dicit: Et sicut Moses exaltauit serpentem in deserto, ita oportet exaltari filiū hominis. Quamobrem? Vt omnis, qui credit, inquit, in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Vides Crucem esse Christi gloriam & fortitudinem? Vis scire, quōd vbi est altitudo, illic adest etiam gloria? Audi David dicentem: Exaltare super cælos Deus, & super omnem terram gloria tua. Et Esaiam rursus, tanquam à facie Christi: Nunc exurgam, dicit Dominus: nunc exaltabor, nunc glorificabor. Quoniam ergò gloria est altitudo, Crux autem hodiè in altum extollitur, Christus profectò glorificatur. Si enim Crux est gloria Domini, Christus ergò est altitudo Crucis. Crux ergò hodiè in altū extollitur, vt Christus glorificetur. Non in altum extollitur Christus, vt Crux glorificetur. Glorificatur Christus, vt nos secum simul extollat. Crux ergò in altum extollitur, & piorum spiritum ac mentem simul extollit. Glorificatur Christus, & simul glorificat eos, qui ipsum glorificant. Crux in altum extollitur, & dæmonum detrahit supercilium. Glorificatur Christus, & eorum, qui propter peccata ceciderunt, delet ignominiam. Crux in altum extollitur, & cadunt simulacra. Glorificatur Christus, & feritur diabolus. Crux in altū extollitur, nō solum quōd Christus fuit in altum elatus, sed quōd manifestus euasit tempore

pore Imperatorum, qui crediderunt in Christum. Hoc autem non ita fecit, vt qui antea simulatione & probabilitate quadam ad se multos attraxerunt, sed diuina & sincera virtute, ac verae fidei solida & stabili firmitate.

Postquam enim post mortem in cruce susceptam, vitæ & mortis Dominus post tres dies reuixit, inuidiæ stimulis puncti Iudæi, & timore affecti, nè quid ex rebus illis sacrosanctis, quæ fuerunt in illa veneranda & beata passione, seruatū, Iudæos quidem vlciscendi esset instrumentum, custodiendi autem eos, qui crederent in Christū, ea defoderunt in intimis terræ sinibus, illic deponentes in primis preciosum thesaurum, Crucem, inquam, & omnia, quæ ad Crucem pertinent, nempe clauos, & lanceam, & quem in Cruce Pilatus scripsit & affixit, titulum. Deindè cum Deus tradidisset Christianis scepra Imperatoria, & totum Romanum Imperium, ei tunc placuit per piam mulierem, mulierem regiam, & quæ regios habebat spiritus, tunc filio imperante Christianis, sine labore, & diuino vt ita dicam, instinctu sapientem reddere, quæ partim quidem grauitate principali, partim autem nonnūquam communibus blanditijs, regaliter autem omnia faceret, quæ inflexibile Iudæorum poterant cor flectere. Er citò quærenti Imperatrici communis apparuit thesaurus, Deo celeriter donum porrigente mulieri, hanc dico Domini Crucem, quæ in vniuerso mundo hodiè extollitur, cum qua etiam omnia, quibus beata illa, & toti mundo salutaris fuit passio dispensata, extolluntur. Propterea ergò hodiè diem festum celebramus, propterea frequentes conuenimus, quòd sanctū illud, quod olim latebat, hodiè euasit manifestum, quòd thesaurus, qui fuerat absconditus, ex terræ metallis refulsit, sicut aurum, quòd id, quod erat in terra in fossium, reuelatum est maximè in signe opus Imperij Christianorum, quòd cessauit procella dæmonum, cum Crux euasisset manifesta, quòd qui aduersus inimicos à Christo fabricatus fuerat gladius, è terra euasit manifestus, quòd suum ornamentum hodiè accepit Ecclesia, quòd quam illa perdidit drachmam, regale inuenit imperium.

Cap. 5.

Iudæi defoderunt Crucem, clauos, lanceam & titulum Crucis.

Cruce in vniuerso mundo hodiè extollitur.

Hæc est Crux Domini, signum Dominicum, arma salutaria, regia potentia, victoriae trophæum, inter superna & inferna remedium, eorum, qui firmiter credunt, vexillum, coronis Apostolica, specula prophetica, martyrum corona, eorum, qui Christum adorant, arrha. Ex quo enim Crux, Christus adoratur. Ex quo Crux, filius Dei est agnitus. Ex quo Crux, cum patre filium adoramus. Ex quo Crux, abolitæ sunt res Iudæorum, extinctæ res gentilium, liberati sumus à sanguine, qui fundebatur in altaribus, cultum gustauimus incrementum. Ex quo Crux, liberati sumus à nido dæmoniorum, participamus spiritalem boni odorem vnguenti effusi. Ex quo Crux, euanuerunt fabulose deorum genealogiæ. Ex quo Crux, principio superius principium, quod processit ex principio, quod est expers principij, didicimus. Ex quo Crux, didicimus fidem in patrem, & filium, & spiritum sanctum, & inanium fabularum gentium excussimus perniciem. Ex quo Crux, typicorum signorum umbras expulimus, & luci veritatis, quæ est in gratia, sumus reconciliati. Ex quo Crux, mors fuit habita contemptui, obstupefacti sunt dæmones, contracta sunt simulacra, conculcata fuerunt animalium sacrificia, euerfa sunt idola, ubique ecclesiæ, altaria, psalmodiæ, stationes nocturnæ, theologiæ, baptismata, fidelium consensus, scripturarum agnitio, terræ contemptio, cæli acquisitio, Dei participatio. Quid opus est multa dicere? Ex quo Crux, versantur homines simul cum Angelis, & ipsum cælum patet ijs, qui sunt in terra, & Deus ab hominibus capitur, & cum eis congregitur ac coniungitur.

Cap. 6.

Attende quanta bona per S. Crucem nobis obueniunt.

Sed o Crux, Christi & nostra valde preciosa gloriatio. O lignum insigne, in quo Christus est extensus, planta immortalitatis, ex qua Christus botrus nobis potum produxit viuificum. O Crux, per quam peccati ruptum fuit chirographum, & scriptus fuit contractus libertatis. O Crux, thesauri bonorum innumerabilium, paradisi conciliatrix, regni largitrix, peccatorum solutrix, rectorum datrix. Te Christus, in te crucifixus, effecit lignum immortalitatis. Te Christus, in te affixus, effecit scalas viæ, quæ ducit ad cælum. Te Christus, in te suspensus, benedictionis fecit conciliatricem. Te Christus, in te extensus, fecit relaxare vincula eorum, qui erant in catenis. In te Christus sua sponte in altum eleuatus, mundum quoque vnà secum extulit. In te Christus pro nobis in altum sublatus, in altum sublatum æneum serpentem publicè notauit. Non ampliùs mordens in via serpens obseruat calcaneum. Non ampliùs serpens æneus, si prospiciatur, facit cessare morsus mordentium serpentium.

Cap. 7.

Num. 21. Gen. 49.

Deut. 21. Non est amplius maledictus omnis, qui p̄det in ligno. Quomodo, & quam ratione? Cū benedictus filius Dei Iesus maledictionem mutarit in benedictionem. Nō est amplius Crux execranda, cū maledictum Cruci fuerit affixum? & Christus maledictum abstulerit? & eius loco nobis induxerit benedictionem.

Cap. 8. Hæc Crux Domini omnia nobis bona introduxit. Hæc Crux Domini fuit multis
Crucis Christi
fuit multa no-
mina.

appellata nominibus. Vocatur Crux virga rectitudinis, regni, virtutis, hereditatis. Thronus tuus, Deus, in seculum seculi. Virga rectitudinis, virga regni tui. Virgam virtutis emittet tibi Dominus ex Sion. Baculus + Virga tua & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Lignum vitæ? Lignum vitæ est omnibus suscipientibus eam? vt quæ in Domino sit firma ac stabilis. Lignum plantatum, dicit alicubi David, secus decursus aquarum. Quos decursus? Quarumnam aquarum? Scripturarum à Deo inspiratarum. Scabellum = Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorare scabellum pedū eius, quoniam est sanctum. Locus = Ingrediemur in tabernacula eius? adorabimus in loco, vbi steterunt pedes tui Dōmine. Si dederō somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem? Et requiem temporibus meis, donèc inuenero locum Dōmino, tabernaculum Deo Iacob.

Cap. 9. Hanc Crucem tacite significans Iacob Patriarcha, vicissim aliquandō manus im-
Gen. 43. ponens nepotibus, symbolicè præsignificauit. Hanc idem præfigurans in fastigio vir-
Gen. 32. gæ Ioseph adorauit. Crucis figuram obtinuit virga eiusdem Patriarchæ Iacob, quan-
dō transijt Iordanem. Dixit enim, In virga mea transij Iordanem. Et paulò antè Cru-
cis signum Abrahæ ostendit id, quod erat figuratum in medio cornuum arietis,

quandō eam hostiam, quæ erat in figura posita ad indicandum Crucifixū per ouem mysticè peregit. Crucis figuram Isaac quoquē impleuit, qui acceptis lignis sacrificij, patrem, qui properabat eum sacrificare, alacriter sequebatur. Crucis potestatem ha-
Gen. 22. buit virga Moysi mutata in serpentem, & transformans virgas Aegyptiorum: quæ has quidem scilicet deuorauit, illis autem fluuij fluentum effecit euentum, nē biberent:

Exod. 4. & 7. & c. & aliquandō quidem ranas ex aquis proferpere, aliquandō autem locustas, & bru-
chos, & palpabiles tenebras, & quæcunque Aegyptiorū ostendunt calamitates. Cru-
cis figuram obtinuit ipsa virga Moysi, quandō mare rubrum dissecanti, murus ei & populo solidus ac firmus fuerūt aqua. Crucis figuram obtinuit columna ignis & nu-
bis, quibus errantem Israël, qui fugiebat ex Aegypto, deduxit Deus. Crucis figu-
ram conseruabat ipse quoquē Moses, in monte manus in altum extollens, quandō, oppugnante Iesu Amalec alienigenam, ille quidem sustentabatur ab Aarone & Hur:
Exod. 17. confirmatus autem & corroboratus Israël, euasit superior. Crucis figuram obtinuit
Num. 17. virga, quæ petram percussit in solitudine, & effecit, vt ipsa pareret fluuium. Quid verò virga, quæ produxit nuces, Crucem non apertè describit? Quid verò Esaias, qui ferra lignea in duas partes diuiditur, nō typum Crucis significabat? Mitto dicere Ag-
4. Reg. 2. græum fuisse in crucem actum? & Sisaram fuisse palo affixū? Quæ Crucem apertè præ-
4. Reg. 6. significant. Quinetiam Eliæ pellem ouillam dixerim ego Crucis virtutem indicare, quandō, Iordanis fluento diuiso in duas partes, ingressus est tanquàm super terram aridam. Elisei autem vbinam ponam miraculum, quandō, aquæ imposito ligno, securis ex profundo fluuij ferrum sustulit, id, quod est graue, tollens eo, quod est leue? Reuerà res magna est Crux, de quâ & multis in locis fert scriptura testimoniū, & eorum, quæ in ea præfigurantur, quæque per ipsam quotidie peraguntur, miraculorum prius describit indicia.

Cap. 10. Est itaque Crux adoranda, quoniam per ipsam Dominum cognouimus. Crux est adoranda, quoniam
Crux ado-
randa est,
quoniam in
ipsa Domi-
num adora-
mus & be-
nedicimus.

Est itaque Crux adoranda, quoniam per ipsam Dominum cognouimus. Crux est adoranda, quoniam cū per ipsam amarum ligni inobedientiæ gustum euomuissemus, dulcedinem salutis gustauimus. Benedictum est lignum, per quod benedicta sunt gentes. Benedictum est lignum, in quo Deus extensus fuit corporaliter. Quid est autem admirabilius, quàm Deum videre in Crucem actum, idque cum latronibus? Benedictum est lignum, per quod Iatro paradysum habitauit? & ligni gustus, amarum gustum expulit. Quid est admirabilius, quàm quod quem clausit deceptus Adam, eum aperit Iatro cū agnouisset? & à quo ille fuit exterminatus, hic vocatus, inscriptus fuit ciuis? O conuenientem mutationem. Egressus est fur, & in eius locum introductus est Iatro? ille quidem propter transgressionem, hic autem propter agnitionem: ille quidem seductus ab eo, qui supplantauit? hic autem simul crucifixus cum eo, qui creauit. Benedictum est lignum, ex quo qui comedit Iatro, dignus fuit habitus delictijs,

cijs: ex quo Adam, qui non gustauit, mortem prius cum vita commutauit, vt nimia temeritate attigisset lignum cognitionis. Verum cum huius fuisset particeps, sensit postea dulcedinem, & accepit reuocationem. Benedictum est lignum, per quod Reges excitant trophæa, & Duces exercitûs simul inferunt spolia: & Barbarorum bello capitur multitudo. Benedictum est lignum, per quod vires arcuum contritæ confringuntur, & clypei ab igne consumuntur. Benedictum est lignum, per quod brachium superbum inflectitur, & colla inimicorû submittuntur, & terga veritæ Barbarus, & fugit Scythæ nemine persequente.

Hodiè ergò mihi vocem extollite, & cum scriptura Crucis thesaurus acclamemus Cap. 11. scripturæ eloquia. Theaurum autem Crucis dico Christum filium Dei, ad quem Thesaurus Crucis, Christus. Psal. 85. magis decet nostra dirigi eloquia, dicendo; Omnes gentes, quas fecisti, venient, & adorabunt ante te, Domine, & glorificabunt nomen tuum: quoniã magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus solus. Moueamus hodiè, ô dilecti, labra tanquàm lyram, assumamus psalterium & citharam: Psallamus Deo, psallamus sapienter: canamus quæ sunt gloriosæ exaltationis. Ostendamus in quot locis scripturæ effertur exaltatio, vt videamus, quomodò hinc possumus discere Crucis exaltationem, quæ est & magna & supermundana: & eius inuentionem non temerè celebrari in Dei ecclesijs, quæ sunt in vniuersa terra. In altum ergò è terra Crux manifesta extollitur: Quæ paulò antè propter inuidiam celabatur, in altum Crux extollitur. In altum Crux extollitur, non vt gloriam accipiat, (Quamnam enim maiorem cõsequi posset gloriã, cum in ea Christus fuerit affixus?) sed vt Deus in ipsa glorificetur, & per ipsam prædicetur. Crux ergò in altum extollitur, vt cornu nostrum simul in ipsa ille erigat & extollat. Crux in altum extollitur, vt superbum deprimat, & humilem efficiat. Crux in altum extollitur, vt liget fortem, & per nos vasa eius diripiat. Crux in altum extollitur, vt ostendat inanem iudæorum inuidiam: nè lateat sepultus in terra vitæ thesaurus: vt nos margaritam accipiamus, quam qui in Crucem egerunt, vel inuiti manifestam reddiderunt. Toto orbe celebratur festum S. Crucis.

Quoniam enim fieri non poterat, vt perpetuò lateret vitæ thesaurus, multifariam Cap. 12. autem multisque modis miseri examinati, & à sua ipsorum conuicti malitia, nõ poterant perpetuò latere oculum, quem nihil lateret: quid facit Deus, qui in ipsa, & per ipsam totius mundi salutem fecit in terræ medio? Imperatrici quidem, vt paulo antè Psal. 72. diximus, ardens immisit desiderium: illis autem immittit timorem, totam eorum vitam conturbans. Qui postquam viderunt fieri non posse, quin perquireretur, ostendentes se sua sponte facere, quod faciebant inuiti, in primis venerandû Domini signum manifestum reddiderunt. Illa autem, tanquàm ex aliquo alio processit firmamento, Inuentio S. Crucis. nempe terræ penitralibus, instar Solis emittens radios Dominicos. Processit itaque è terræ adytis signum Domini, per quod inferorum concussa latibula, absoluerunt animas, quæ illic detinebantur. Processit, tanquàm ex thalamo sponsus, ex terrenis, inquam, cubilibus Crux Domini: per quam Christo desponsa, quæ est ex gentibus Ecclesia, deposuit multiplicem gentium impietatem. Processit intelligibilis illa fidelium margarita, coronæ Christi tanquàm lampas infixæ, vt vniuersam faciat coruscare. Processit ornamentum Ecclesiæ Crux Christi, vniuersam terrenam creatam naturam decorans. Processit veluti è custodia innocens, vt reos reuocaret: Ex vinculis is, qui nec vinci, nec teneri potest, vt vinctos redderet facillè solubiles. Ex tenebris locis lucerna lucis, vt, ablata nocte ignorantia, luceret lux agnitionis. Meritò ergò Ecclesia gaudens, Crucem Domini suam ornat tunicam: & aperiens sponsi pulchritudinem, de huius diei facie gloriatur, eamque iactat & magnificat. Meritò hic quoque populus frequens hodiè conuenit, vt & videat Crucem in apertum prolata, & Christum in ea elatum in altum adoret suspiciens. In apertum enim prolata fuit, vt extolleretur. In altum autem tollitur, vt in apertum proferatur. Quænam ea? Quæ paulò antè quidem in loco abscondebatur, nunc autem ubique adoratur. Hunc diem festum hodiè celebramus. Hac de causa frequentes conuenimus. Hoc est caput, & summa festi præsentis. Hæc est mysterij declaratio.

Sed iam tempus est ipsius Crucis in altum elationem scripturæ confirmare testimonij. Hoc enim sumus paulò antè polliciti. Nam præcurrrens oratio prætermisit ea, quæ media erant. Cum enim oporteret illud occultum & viuificum lignum, in apertum prolata, & sublimè sublatum, tanquàm ciuitatem aliquã super montem Matth. 5. positam, aut lucernã super candelabrum, totum mudo ostendi, ea de causa cum primi

- primitus Christiani prima regni sceptrâ suscepissent, cum triumpho totius simul Ecclesiæ veluti ex excelsâ quadam specula iusserunt eam in altum extolli, & ostēdi toti cœtui. Et hoc est quod nunc faciunt, qui clauū suscepere pontificiū. In excelsū ecclesiæ locum concedentes, & hanc gloriosissimam & vel maximè adoratam Crucem in altū extollentes, & sãpè sublimè extendentes, ostendunt populis, propemodum clamantes, Ecce inuentus est, qui fuerat absconditus, salutis thesaurus. Ecce signaculum, in quo signati sumus. Ecce Crux, per quam cogniti fuimus Crucifixo. Ecce cornu, in quo inimicos nostros ventilabimus, in quo illæsi transimus laqueos inimici? quo freti, infantium tela putamus plagas dæmonum. Ecce hodiè videmus oculis vitam ex aduerso pendentem. Audiamus ergò Prophetam dicentem, Extollite vocem in virtute, extollite, nè timere. Extollite Dominum Deum nostrum, & adorate scabellum pedum eius, quoniam est sanctum. Rursus cum Dauide modulemur, Exaltare super cælos Deus & super omnem terram gloria tua. Exaltare qui iudicas terram. Exalteretur manus tua, nè obliuiscaris pauperum tuorum in finem, sed in beneplacito tuo exalteretur cornu nostrū. Ingrediamur in ipsum scripturæ paradysum. Colligamus veluti flores temporis conuenientissimos. Accipiamus viæ duces Prophetas, qui præsignificant Crucis exaltationem.
- Cap. 14. Num. 21. Sit autem primus Moses Dei seruus & legislator, qui in altum æneum illum extulit serpentē, non vt glorificaretur, sed vt publicè notaretur, & vt cum æris rubigine vitij virus opponēdo conferens, veluti in iudicio ostenderet mali conuenientiam. In altum ergò subatus fuit serpens ille æneus, non vt qui esset præfiguratio aut figura Crucis, sed vt exemplar figuræ, aut figura sumpta tropicè. Extulit ipse quoquè Moses aliquandò manus in figuram Christi crucifixi & Crucis, quæ nunc in altum extollitur. Stet Sol in Gabaon, & Luna in valle Ailon, præcatus est aliquandò Iesus, consumens Amalec, non vt solum diem Crucis significaret, in quo tenebræ fuerunt diffusa per totam terram, neque solum vt Dei virtutis altitudinem, & aduersus inimicos elatum brachium illo die probaret, sed etiam vt Crucis præsignificaret exaltationem, & in ipsam Solis gloriæ ascensum præfiguraret. Adducit etiam Abraham in figuram myttici miraculi sacrificium, sed ex alto data voce statim persuasus, arietem, qui adipectus fuit in planta Sabæe, in excelsis montis fastigio symbolicè sacrificauit, præfigurans Crucis in altum elationē. In altum manus extulit Azarias cum suis, orans in igne fornacis Babylonie, & flammam ignis in altum elatam extinxit, manuum extensione Crucem in altum elatam significans. Extulit Ionas aliquandò vocem, manibus quoquè in altum sublatis, & ex alto statim attraxit virtutem, illafus è bellua cuomitus. Extulit aliquandò præclara Iudith acinacem aduersus caput Holofernis dormientis, Crucis præfigurans exaltationem, & effecit salutem Israël. Extulit aliquandò Daniel vocem in lacu leonum ad altissimum, præfigurans Crucis exaltationem, quandò prandium ei attulit propheta Habacuc raptus momento temporis. Quid autem videtur Hieremiæ cum loqueretur ex persona eorum, qui Dominum occiderunt, dicentium, Venite, iniiciamus lignum, in panem ipsius, & deleamus è terra vitam eius? Quid autem Esaiæ sibi volunt ea, quæ dicit similiter, aliquandò quidem, Tanquam ouis ductus est ad occisionem, & tanquam agnus coram ipsum rudentibus obmutuit, & In humilitate eius sublatus est iudicium, quoniam tollitur è terra vita eius. Aliquandò autem, Et ipse tulit peccata multorum, vbi, nisi in ligno Crucis, in quam cum panem immisissent, non prius dimiserunt, quam in altum sustulissent ad testimonium videntium, & figuram propositæ exaltationis? Hoc autem quidnam esse dixerimus, nisi exaltationem Crucis, & ostensionem? Quomodo etiam ouis occisionem in Crucem sublaræ quæ mundi peccata elisit? Quod ipse quoquè Crucis apertè ostendit exaltationem.
- Cap. 15. Et satis quidem fuerit hætenus adduxisse scripturæ testimonia, quæ significant Crucis exaltationem, nè oratio multis afferat satietatem. Nos autem Christum in ea adorantes, consideremus eius virtutis magnitudine, & quæ per ipsam in nos salutaria perfecta sunt miracula, sicut ait diuinissimus Dauid, Deus autem Rex noster ante secula, operatus est salutem in medio terræ. Quòd autem in medio terræ positus fuerit Caluarie locus, nemo subiret. Oportebat enim, tanquam in plani circuli descriptione, per mediam vniuersam terram insigi lignum salutare, vt veluti quidam alius Sol lucens in celo, tanquam ex quodam Crucis firmamento, luminosos suos radios emitteret in Cruce occidens, ijs qui in terræ tumultibus detinētur. Hæc
Cruce
- Psal. 45. Psal. 98. Psal. 93. Psal. 107. Psal. 93. Psal. 22. Dan. 3. Ion. 2. Iudith. Dan. 4. Jerem. 11. Esa. 53. Panis in ligno missus corp. Christi est Crucis affixum.

Crux & lignum est ad spectabile, & signum vocatur in scriptura multis in locis. Quid enim est, quod dicit Dauid: Fac mecum signum in bonum, & signetur super nos lumen vultus tui, Domine? Et: Dedisti significationem timentibus te, vt fugiant a facie arcus? Et quod ipse quoque Dominus clamat in Euangelij: Et tunc videbunt signum filij Dei: Et ante hoc: Signum querit hæc generatio, & signum non dabitur ei nisi signum Ionæ Prophetæ? Quod ipsum quoque per Crucem ostenditur. Simeon autem Dei susceptor, quod dicit Virgini benedicens, quando infantili specie Dominum suscepit, quid sibi vult? Hic positus est, in ruinam & resurrectionem multorum in Israël, & in signum, cui contradicetur? An non per signum Crucem vult aperte significare?

Quinetiam Crux vocatur potentia. Quid enim dicit Dauid: Notam fecisti in populis potentiam tuam. Sed & brachium quoque? Redemisti in brachio populum tuum. Quod autem Christi virtus sit Crux, audi Paulum dicentem: Verbum crucis periculis quidem est stultitia nobis autem, qui salui sumus, virtus Dei est. Porro autem ipsum quoque Christum audi dicentem Mosi: Indurans indurabo cor Pharaonis, vt in ipso ostendam omnem meam virtutem: Virtutem hic significans, eam, quæ per virgam Mosi in figuram Crucis demonstrata fuit, multæ magnæque virtutis ostensionem: per quam ei ostendit miracula, quæ superant opinionem. Sic nos de Cruce intelligere & sentire didicimus. Sic fidelem Dei populum Crucem honorare & colere perpetuo adhortamur. Per eam in sagemam inductæ sunt gentes, & fides vbiq; fuit disseminata. Hæc enim cum discipuli, veluti aratro, humanam naturam coluissent, & vberem Ecclesiæ segetem ostendissent, eorum, qui in Christum crediderunt, magnam messem reportarunt. Hac confirmati, & huic procidentes martyres verberarunt eos, qui feriebant. Per ipsam Christus fuit agnitus, & fidelium Ecclesiæ scripturam perpetuo explicans, eundem inducit Christum Dei filium, & ipsum per se Deum, & ipsum per se Dominum, magna voce clamantem: Si quis vult post me venire, tollat Crucem suam, & sequatur me. Per ipsam florent res Christianorum, & in omnem partem extenduntur. Per ipsam regnum roboratur, & res publica stabilitur, cadunt inimici, supercilium Barbarorum deprimitur, Ismael interficitur, demones fulmine feriuntur. Quoniam in ipsa & per ipsam nos saluos esse credimus: & in ipsa omnis, sicut scriptum est, caro videbit salutare Dei nostri, & videbunt Iudæi, in quem confixerunt. Nos autem, qui in eius lumine ambulamus, cum ipso glorificabimur, & cum Deo regnabimus, circa Trinitatem cum Angelis choreas ducentes: Quæ adoratur in patre, & filio, & spiritu sancto, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO DE EXALTATIONE SANCTÆ CRVCIS: VT HABETUR IN TOMIS ALOYSIJ.



DE Virga Iesse deuenimus ad virgam Crucis, & principium redemptionis sine concludimus. Ex illa Iesus Christus virgo virga virgine mirabiliter est generatus: in ista Martyr, martyrum caput, & martyrij forma turpiter est appensus. Illa virga directionis, virga regni tui: ait illud familiare Spiritus sancti organum: quia nihil Virgine rebus, subtilius nihil. Audi & de alia: Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion. Profecto Crux fuit virga virtutis, in qua Dominus virtutum viriliter pugnavit, & vincit. Assumpsit mihi duas virgas, (ait Propheta) vnam vocauit decorem, & alteram funiculum. Virga pulchritudinis, vterus Virginis? (Pulchra, inquit, vt Luna) virga funiculi, lignum patibuli, determinans vtraque regnum Dei & diaboli, imponens frenum malitiæ eius, latamq; eius peruagationem validissima potestate coercens. In hac confossum est latus innoxium, & ad horam crucifixus est innocens manibus, & mundo corde. Terribilis ille Diabolus latro, cuius manus plenæ sunt sanguine, in hac item confossum est, & confectus. Sed

- Coloff. 2. Christus aliter, aliter ipse: Christus ad momentum, ille in aeternū. Debellaui aëreas potestates, (ait Apostolus) & affixit eas Cruci suæ. Ex altera parte crucifixus est Redemptor noster, ex alia summus ille præuaricator. Rex Hai (vt narrat historia) suspensus est in gemino patibulo: ita rex mortis in duplici patibulo suspēditur: quia dum Christum interficit, in ipsa Cruce crucifigitur, quam inuenit.
- 1o. iuc. 8. iuxta 70. Magnum sacramentum Crucis, nec est aliquid hoc sacramento sacratius. Respi- ce Crucem stantem, & vide quam recta cacuminatione de terris erigatur ad cælum, & veritatem rei, ipsa imagine proteſtetur. Nonne tibi videtur figura eius cælum & terram sublimi continuatione coniungere? Hæc est firmissimum & indissolubile glu- ten, quo conglutinantur rationales creaturæ, vt ex vtrisque fiat illa ciuitas, cuius partici- patio eius in idipsum. Vide etiam quomodo quadrifaria ratione quatuor mundi climata comprehendat, & omnem ad se pertrahat creaturam? Aditæ Iesus in me- dio, quadrifaria sui corporis parte distentus, & expansis manibus, omnibus ad se ex omni parte venientibus amplissimum misericordiæ sinum ostendit. Nam apud Do- minum misericordiæ, & copiosa apud eum redemptio. Prorsus copiosa, non stricta: quia largiter vnda sanguinis de corpore Christi per quinque partes emanauit. Suffi- ceret ad redemptionem orbis vel vna preciosissimi sanguinis gutta: sed data est co- pia, vt virtus diligentis in beneficij redundatione clarescat. Sed ne forte occurreret tibi, vt vbiquæ terrarum currens, Redemptorem tuum inuenire non posses, à qua- que mundi parte procedas, siue ab Oriente, siue ab Occidente, seu à Meridie, vel à Septentrione, paratus est ipse suscipere venientem, & blanda confouere dulcedine. Sed attende, quid tibi exprimitur de corde altissimi. Venis ad hominem crucifixum: Crucifixus venias, aut crucifigendus. Qui enim Christi sunt, crucifixerunt carnem suam cum vitijs & concupiscentijs. Sic dignum Christo, necessarium tibi. Sed iam ascende mecum ad Verbi huius celsiora fastigia, & vide quidnam sit quod egreditur.
- Psal. 72. Scriptum est in Regnorum historia, quia beata illa mater ait ad Eliam? En col- ligo duo ligna. Duo ligna, duo Crucis brachia sunt. In his duobus humanam & An- gelicam naturam intellige. Et illud quidem lignum, quod recta sublimitate tendit ad cælum, superiorem accipe naturam, quæ stetit in rectitudine, & officiosissima deu- otione voluntati Dominantis adhæsit. Illud verò, quod transuersum est, humanam designat, quæ transuersa, immò (vt verius dicamus) euersa, status sui perdidit æqui- tatem. Intuere cum quanto sacramento iungantur. In vtroque ligno fit scissio, & ex occasione vulnere iunctura componitur. Supercaelestes spiritus non mediocriter vulnera acceperunt, cum Deus in Angelis suis reperit prauitatem: nec contemnenda plaga, cum eam refarciri oporteat, quia non restituto sociali nume- ro, numerositas cadens facta videtur in vanum. Inferior verò natura à planta pedis vsque ad verticem, ita venenifera fermentatione infecta est, vt nesciat vnde veniat, aut quò vadat. Vtrorunquæ spirituum igitur vtrisque vulneribus non mediocriter hian- tibus, impressio facta est iuncturalis, quæ Christo coniungente ita est refarcita, vt ni- hil vulniferum videatur inesse. Christus enim in vtrisque, & pro vtrisque confixus, vtroſque cauilla corporis sui validius necit, & corpus proprium iuncturis opponit, ne valeat resillire. Crux igitur iungit cælum & terram: Christus in Cruce trahit omnia: leo rugiens ibi ligatur: Angelus confœderatur & homo: totumque per eam refici- tur, quicquid fecit manus altissimi.
- Psal. 79. Cur Christ? omnem suu sanguine ef- fuderit, cum vna gutta ad redimē- dum mun- dum suffici- at.
- Gal. 5. Crucifixus venias, aut crucifigendus. Qui enim Christi sunt, crucifixerunt carnem suam cum vitijs & concupiscentijs. Sic dignum Christo, necessarium tibi. Sed iam ascende mecum ad Verbi huius celsiora fastigia, & vide quidnam sit quod egreditur.
5. Reg. 17. Scriptum est in Regnorum historia, quia beata illa mater ait ad Eliam? En col- ligo duo ligna. Duo ligna, duo Crucis brachia sunt. In his duobus humanam & An- gelicam naturam intellige. Et illud quidem lignum, quod recta sublimitate tendit ad cælum, superiorem accipe naturam, quæ stetit in rectitudine, & officiosissima deu- otione voluntati Dominantis adhæsit. Illud verò, quod transuersum est, humanam designat, quæ transuersa, immò (vt verius dicamus) euersa, status sui perdidit æqui- tatem. Intuere cum quanto sacramento iungantur. In vtroque ligno fit scissio, & ex occasione vulnere iunctura componitur. Supercaelestes spiritus non mediocriter vulnera acceperunt, cum Deus in Angelis suis reperit prauitatem: nec contemnenda plaga, cum eam refarciri oporteat, quia non restituto sociali nume- ro, numerositas cadens facta videtur in vanum. Inferior verò natura à planta pedis vsque ad verticem, ita venenifera fermentatione infecta est, vt nesciat vnde veniat, aut quò vadat. Vtrorunquæ spirituum igitur vtrisque vulneribus non mediocriter hian- tibus, impressio facta est iuncturalis, quæ Christo coniungente ita est refarcita, vt ni- hil vulniferum videatur inesse. Christus enim in vtrisque, & pro vtrisque confixus, vtroſque cauilla corporis sui validius necit, & corpus proprium iuncturis opponit, ne valeat resillire. Crux igitur iungit cælum & terram: Christus in Cruce trahit omnia: leo rugiens ibi ligatur: Angelus confœderatur & homo: totumque per eam refici- tur, quicquid fecit manus altissimi.
- Iob 4. Excede ergò paulisper sensus carnis, & irruentia corporearum phantasmata vo- luptatum, & intuere diuinæ naturæ bonitatem, suauitatem, dignationem. Medita- re positionem crucifixi corporis. Vide si aliquid est in eo, quod non peroreret pro te apud Patrem. Diuinum illud caput, multiplici spinarum densitate densatum, vsque ad cerebri teneritudinem confixum est, dum configitur spina. Spinis pecca- torum suorum, ait Dominus per Prophetam, circumdedit me populus iste. Ad quid hoc? Ne doleret caput tuum, ne tua vulneretur intentio. Caligauerunt in mortem oculi tui, & illa luminaria, quæ illuminant orbem, ad horam extincta sunt. Nonne illis obtenebrantibus, tenebræ factæ sunt per vniuersam terram, & illa duo magna luminaria cum illis luminarijs submota sunt? Hoc autem totum factum est, vt auerterentur oculi tui, ne viderent vanitatem: & si viderent, non adhererent. Aures illæ, quæ in cælis audiunt, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, audiē- runt in terris: Daemonium habet, & Crucifige, crucifige eum. Vt quid istud? Ne aures tuæ
- Cruce Chri- sti coniungit cælum & terram.
- Christus crucifixus vt cogitan- dus.
- Esa. 6. Iohan. 7.

tua obsurdescerent ad clamorem pauperis, nē reciperent auditum vanum, nē detractionis virus apertis propitijsque auribus fusciperent. Speciosa illa facies speciosi forma præ filiis hominum, sputis illita est, afflicta colaphis, addicta delusionibus! sic nanque scriptum est; Coeperunt conspuere in eum, & percutere faciem eius, & illudere ei, dicentes; Prophetiza, quis est, qui te percussit? Quarè hoc? Vt facies tua illuminaretur, illuminata confirmaretur, & diceretur de te; Vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati. Os illud, quod docet Angelos, homines instruit; quod dixit, & factum est; parumpèr obmutuit, vt veritatem & iudicium loqueretur os tuum, & conisteretur Dominum Deum suum. Manus illæ, quæ fundauerunt caelos, extensæ sunt in Cruce; clausque transuerberatæ durissimis, vt manus tuæ tenderentur ad inopem, & dicere posses; Anima mea in manibus meis semper. Quod tenemus in manibus, non facile obliuiscimur! sic & qui animam suam bonæ operationi imprimit, non tradit eam obliuioni. Pectus illud, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei absconditi, lancea militari perfossum est; vt pectus tuum à prauis cogitationibus mundaretur, mundatum sanctificaretur, conseruaretur sanctificationem. Pedes illi, quorum scabellum adorare debemus, quia sanctum est, dura transfixione confixi sunt, nē pedes tui festinarent ad malum, sed currerent viam mandatorum Domini. Quid plura? Foderunt eius manus, & pedes, & dinumerauerunt omnia ossa sua: pro te carnem & animam suam posuit, vt corpus & spiritum tuum sibi vendicaret. Toto se totum te comparauit. Quid ultra debuit facere, & non fecit? Absoluit vinculum, illuminatit cæcum, quia Dominus soluit compeditos, Dominus illuminat cæcos. Reduxit erroneum, reconciliauit reum, qui te portauit in humeris suis, qui pro te Patri proprio sanguine satisfecit.

Attende ergo consilium Dei tui, non solum cum Patre regnantis, sed & dulcissimi amici tui in Cruce pendentis; nec enim falli potest, quia Sapientia est; nec fallere te vult, pro quo ignominiosam sustinet poenam. Si quis, inquit, vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Audi consilium, non præceptum. Si enim præceptum esset, quicumque effectui non manciparent, cruciatus possent expectare perpetuos. Sed cum dicit, Si quis vult, in nostra posuit voluntate, vtrum ex æquo cum eo currere festinemus. Grandis profecto labor, sed præmium incomparabile. Post me, inquit. Post eum eundem est, quia ipse est Veritas, nē decipiamur; per eum, quia ipse est Via, nē aberremus; ad eum, quia ipse est Vita, nē moriamur. Ego sum, ait, Via, Veritas, & Vita. Sequitur; Abneget semetipsum. Primus ille parens præfixis obedientiæ legibus coarctatus, in campum malæ libertatis exiit. Acceperat in præcepto, vt voluntatem Creatoris præponeret suæ; sed vsus, immo abusus propria voluntate, cum habere se voluit, perdidit semetipsum. Depulsus ergo ab illa felici hereditate, exilium sortitus est pro patria, mortem pro vita, pro gloria ignominiam. Si vis ergo ad tuam hereditatem reuerti, tuam abnega voluntatem. In hac abnegatione duo solummodo sunt, aduersus quæ pugnare, & expugnare oporteat; elatio in mente, voluptas in corpore. Fuge regem, & regis exercitum, superbiam, & superbiæ prolem; & illum securus, immo consecutus es, qui dixit; Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Preciosa vestis, epulæ lautiores, & voluptas secretior longe sint à re, & carnes tuas timore Domini confixisti. Abnegatio igitur voluntatis, hereditatis est recuperatio.

Sequitur; Tollat crucem suam. Si non cecidisset Adam, & in illa sui statûs dignitate mansisset, esset tamen aliàs euocandus, & in ordinem promouendus Angelicum, ob duplicem enim causam factus erat, & ad resarciendum numerum imminutum, & ad illum implendum, qui deerat, si Angelus non cecidisset. Quia igitur per abrenunciationem propriæ voluntatis nobis hereditas redditur, consequenter per crucis portationem grata illa beatorum spirituum societas reparatur. Duo verò notabilia sunt, quæ in hac crucis portatione nos habere oporteat, vt læsi non lædamus, & beneficiamus lædentibus. Magnum quidem, & ultra hominem est, asperitatem verborum & verberum non solum pati, sed & non reddere. Illud verò maius est, & diuinum quiddam sapit, benefacere his, qui oderunt te. Magister noster & Dominus, Christus filius Dei, & lædentes patienter pertulit, & benefecit lædentibus, dicens; Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Considera beneficium, dum fel ori, clauis manibus, lancea lateri apponerentur ab inimicis; os, & manus, & latus agebant pro inimicis. Vide ergo, si Angelicæ dignitati iustè hæc as-

signemus. Hæc enim duo, illorum proprietati sunt propria. Quotidiè illos ad nostræ custodiam deputatos multipliciter offendimus, & offensam negligentia cumulamus. Ipsi autem, licet à nobis frequenter iniurias patiantur, sustinent tamen, & compatiuntur peccantibus; nec minor illorum circa nos custodia, immò maior sollicitudo, cum boni custodis sit, infirmis magis, quam sanis, operam exhibere.

Subiungitur; Et sequatur me. Cum in sui abnegatione reuocetur hæreditas, & in tollendo crucem dignitas Angelorum, in imitatione Christi summa nobis felicitas referuatur. Hic est virtutum consummatio, finis cursus, principium præmiorum. Sed in hac imitatione duo sunt adimplenda, videlicet, vt magistrorum subdaris imperijs, & perseuerantiam non amittas. Ità planè poteris sequi Christum, qui non venit facere voluntatem suam, sed eius, qui misit illum, & qui pro eadem voluntate non timuit ponere animam suam. Quo fructu, qua vtilitate, quo præmio? Vt vbi ego sum, inquit, illic sit & minister meus. Quanta dignitas esse cum Deo, beatissimè interesse spiritibus, & in illum caelestem conuentum perpetuò numerari?

Vide ergò, nè rursus tibi metipsum crucifigas Filium Dei, & ostentui habeas, rursus fabricans crucem, in qua crucifigatur ille, qui resurgens ex mortuis, iam non moritur. Intuere, nè mortiferam crucem efficias, in qua facias Filium Dei amarum doloribus

Qui sint qui
Christi spi-
ritualiter
crucifigant.

in terire. Superbia superius, inferius luxuria, à dextris prosperatio iniquitatis, à sinistris aduersitatis desperatio, spinas, clauos, & lanceam filio Virginis representant. Cum enim eleuans te, & ambulans collo extento, caput altissimi spinarum multiplicitate contorques, & hic à superioribus superari moleste fers, immò superiores potius superare contendis, illi similis es, qui se similem Altissimo cogitauit. Scriptum est enim;

1. Pet. 5.

Deus superbis resistit, illis videlicet, qui cum eo ex æquo stare contendunt. Cum ponis oculos tuos, vt non respicias caelum, & voluptuosus carnis tuæ motibus moueris & traheris, durioribus clavis tuis pedes omnipotentis transfuerberans, ab inferiori inferis supplicium, dum momentanea voluptate voluntatem Dominantis excludis. Cum prosperaris in iniquitate, & foetidiori cursu rerum peccata peccatis accumulans, clauum ponis in illius dextera, quem de suis bonis persequi non desistis. Cum verò abundantiori tristitia absorberis, & tuam impietatem pietati Dei præponderas, sinistram eius transfigis, & conceptum furorem furore tuæ desperationis amplificas. Denique cum præsumis defendere quod fecisti, læcearem ictum lateri Saluatoris intorques, nihilque grauius ingeris Crucifixo, quam tueri quod odit. de hoc enim peccato scriptum est; Non miserearis omnibus, qui operantur iniquitatem. Vides iam, quanta differentia inter vtranque crucem perambulet. Relinque ergò crucem, quam tibi fabricasti, & gloriare in Cruce Domini Dei tui, qui est benedictus in secula, Amen.

Psal. 8.

Gal. 6.

EIVSDEM PARACTERICVM CARMEN DE IPSA SANCTA CRUCE.

Iohan. 1.

Colof. 2.



Nica spes hominum, Crux, ô venerabile signum,

Omnibus esto salus, vnica spes hominum.

Baiula tu precij, quod mundi debita soluit,

Quo meruit redimi, baiula tu precij.

Vnica.

Tartara victa tuis spoliis cessere triumphis;

Lugent vexillis tartara victa tuis.

Pandis & astra pijs, proprio quos stigmatibus signas;

Das requiem fessis, pandis & astra pijs.

Vnica.

Chirographum vetiti pepigit quod cautio ligni,

Diluis & pomi chirographum vetiti.

Lux, honor, imperium, laus, gloria, doxa per æuum,

Sit tibi, trine Deus, lux, honor, imperium.

Vnica.

HISTO